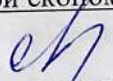

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 051 «Економіка»

Допускається до захисту
завідувач кафедри економіки та економічної
теорії

назва кафедри

доц. С.Г. Батажок

підпис, вчене звання, прізвище, ініціали

«20» листопада 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Виконав: Гавдун Мирослав Іванович
прізвище, ім'я, по батькові,

підпис

Керівник: доцент Рибак Надія Олексіївна
вчене звання, прізвище, ініціали

підпис

Рецензент: доцент Арбузова Тетяна Василівна
вчене звання, прізвище, ініціали

підпис

Я, Гавдун Мирослав Іванович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 051 «Економіка»

Затверджую

гарант ОПД «Економіка»

доцент Понедільчук Т.В.
підпис, вчене звання, ініціали, прізвище
«19» грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ на кваліфікаційну роботу магістра

Гавдун Мирослав Іванович
прізвище, ім'я та по батькові

Тема: «Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку»

Перелік питань, що розробляються в роботі: сутність, мета, принципи та основні засади соціальної політики; модель соціальної політики України, її сильні та слабкі сторони; нормативно-правове забезпечення державної соціальної політики; державні соціальні гарантії як основа ефективного розвитку соціального захисту населення в Україні; державне соціальне забезпечення; аналіз стан вітчизняної системи загальнообов'язкового державного соціального страхування; світовий досвід моделей соціальної політики та їх можливість використання в Україні; пріоритетні напрями та перспективи подальшого розвитку соціальної політики.

Вихідні дані: закони України, правові та нормативні акти Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, матеріали Міністерства економіки та Державного комітету статистики України, монографічні і періодичні українські та зарубіжні видання.

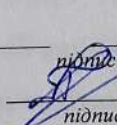
Календарний план виконання роботи

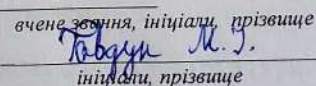
Етап виконання	Період виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	
Аналітична частина	травень-липень 2023	
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	
Оформлення роботи	жовтень 2023	
Перевірка на плагіат	листопад 2023	
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	
Подання на рецензування	грудень 2023	

Керівник роботи

Здобувач

підпис

вчене звання, ініціали, прізвище
ініціали, прізвище

Дата отримання завдання «20» грудня 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
Розділ 1. Теоретичні засади формування соціальної політики держави як основи забезпечення соціального розвитку.....	9
1.1. Сутність, мета, принципи та основні засади соціальної політики.....	9
1.2. Модель соціальної політики України, її сильні та слабкі сторони.....	15
1.3. Нормативно-правове забезпечення державної соціальної політики...21	
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2. Структурні елементи механізмів реалізації соціальної політики	29
2.2. Державні соціальні гарантії як основа ефективного розвитку соціального захисту населення в Україні.....	29
2.2. Державне соціальне забезпечення.....	42
2.3. Аналіз стану вітчизняної системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.....	45
Висновки до розділу 2.....	55
Розділ 3. Шляхи вдосконалення формування та реалізації стратегії соціальної політики.....	57
3.1. Світовий досвід моделей соціальної політики та їх можливість використання в Україні.....	57
3.2. Пріоритетні напрями та перспективи подальшого розвитку соціальної політики.....	63
Висновки до розділу 3.....	70
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	79

АНОТАЦІЯ

Гавдун М.І. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку

Досліджено теоретичні аспекти економічних категорій, що характеризують соціальну політику держави.

Наукова методологія дослідження базується на вивченні моделі соціальної політики України, її принципів, основних засад. У процесі дослідження використовувалися різні прийоми і методи: аналізу і синтезу, поєднання кількісного та якісного аналізу, метод порівнянь, системного і комплексного підходів.

Досліджено систему механізмів реалізації соціальної політики, центральними елементами якої виступають державні соціальні гарантії та державне соціальне забезпечення, без яких неможлива реалізація жодної соціальної політики. Обґрунтовано теоретичні положення та розроблено практичні рекомендації щодо пріоритетних напрямів та перспектив подальшого розвитку соціальної політики.

В результаті аналізу тенденцій сучасного соціально-економічного розвитку запропоновані основні положення моделі соціально-орієнтованої ринкової економіки, яка призвана стимулювати активний суспільний розвиток.

Одержані результати можуть бути використані в практиці для обґрунтування напрямів удосконалення державної соціальної політики в сучасних умовах.

Кваліфікаційна робота містить 78 сторінок, 8 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел із 50 найменувань, 2 додатки.

Ключові слова: соціальна політика, механізми реалізації, структура, державні соціальні гарантії, державне соціальне забезпечення.

ABSTRACHT

Gavdun M.I. Social policy of the state as a basis for ensuring social development

The theoretical aspects of the economic categories characterizing the social policy of the state are studied.

The scientific methodology of the research is based on the study of the social policy model of Ukraine, its principles, and basic principles. Various techniques and methods were used in the research process: analysis and synthesis, a combination of quantitative and qualitative analysis, the method of comparisons, systematic and complex approaches.

The system of mechanisms for the implementation of social policy was studied, the central elements of which are state social guarantees and state social security, without which the implementation of any social policy is impossible. The theoretical provisions were substantiated and practical recommendations were developed regarding priority areas and prospects for the further development of social policy.

As a result of the analysis of the trends of modern socio-economic development, the main provisions of the model of a socially-oriented market economy, which was designed to stimulate active social development, were proposed.

The obtained results can be used in practice to consider directions for improving the state social policy in modern conditions.

The qualification work contains 78 pages, 8 tables, 7 figures, a list of used sources of 50 names, 2 appendices.

Keywords: social policy, implementation mechanisms, structure, state social guarantees, state social security.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз діяльності Фонду соціального страхування на випадок безробіття. URL: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/socialinsurance-1.pdf>.
2. Аналіз діяльності Фонду соціального страхування. Квітень 2019 р. URL: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/04/2019-04-17-fss-1.pdf>.
3. Аналіз моделей соціальної політики в країнах з розвинутими ринковими відносинами: досвід для України // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2016. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/33.pdf.
4. Бондаренко С.М., Касич А.О. Використання концепції загального управління якістю (TQM) в органах місцевого самоврядування / С.М.Бондаренко, А.О.Касич // Державне управління: удосконалення та розвиток 2017. №2. С.26-34.
5. Боков О. Нормативно-правові засади розвитку системи соціального страхування в Україні. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01\(1\)/Vokov.pdf/](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01(1)/Vokov.pdf/).
6. Бондаренко С.М. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку / С. М. Бондаренко // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. №2. DOI: 10.32702/2307-2156-2021.2.40
7. Бутник О. О. Аналіз моделей соціальної політики в країнах з розвинутими ринковими відносинами: досвід для України / О.О.Бутник // Державне управління: удосконалення та розвиток. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/33.pdf
8. Генеральна угода про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2019–2021 роки від 14 травня 2019 року. / Урядовий кур'єр. 2019. № 132.
9. Головне управління Пенсійного фонду України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2127487-pererahunokpensij-z-1-grudnya-2020-roku/>

10. Дудченко Н. В. Теоретичні аспекти функціонування системи соціального страхування /Н.В. Дудченко // Економіка і суспільство. 2017. Вип. 10. С. 75-78.
11. Європейська соціальна хартія (переглянута) (Страсбург, 3 травня 1996 року)/ Відомості Верховної Ради України. 2007. № 51. Ст. 2096.
12. Ємельяненко Л.М., Москвіна В.І. Формування концептуальної моделі трансфертної політики в соціальній сфері України / Л.М. Ємельяненко, В.І. Москвіна // Інноваційна економіка. 2019. № 3-4 (79). С. 34-40.
13. Зріс розмір одноразових страхових виплат від Фонду. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/lvv/uk/publish/article/91582;jsessionid=1F18F1F18F8C6582AF295B1F93D65B6F288D7>
14. Звіти про виконання бюджету Пенсійного фонду України за 2015-2019 рр. URL: <https://www.pfu.gov.ua/byudzhzet/zvit-pro-vykonannya-byudzhetu-pensijnogofondu-ukrayiny/>
15. Касич // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2017. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1029>
16. Квітка А.В. Роль соціальної політики у розвитку людського потенціалу/ А.В.Квітка// Ефективна економіка. 2015. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/46.pdf
17. Кириченко А. В. Розвиток соціального страхування в Україні : монографія. К.: ЦП “КОМПРИНТ”, 2017. 197 с.
18. Конституція України, прийнята на V сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 140.
19. Корецька С.О. Соціальна політика України: теорія, методологія, механізми реалізації : монографія / С.О. Корецька. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 445 с.
20. Козоріз Г. Г. Роль та місце соціального страхування в системі державних фінансів України / Козоріз Г. Г. // Вісник Університету банківської справи. 2017. № 1 (28). С. 110-117.

21. Кришень О.В. Сучасні тенденції формування, реалізації та розвитку регіональної соціальної політики в Україні /О.В.Кришень// Державне управління та місцеве самоврядування.2020. Вип. 1 (44). С. 52-54.
22. Кудлаєнко С. Структурні елементи механізмів реалізації соціальної політики/ С.Кудлаєнко // Вісник ХНУ. Економічні науки.2019. №1. С. 169 - 173.
23. Кудлаєнко С. В. Адресна допомога як складова соціальної політики / С. В. Кудлаєнко, В. В. Онофрійчук // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2015. № 5. URL: [http:// www.dy.nauka.com.ua](http://www.dy.nauka.com.ua).
24. Лопушняк Г. С. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 372 с.
25. Лопушняк Г. С. Державні соціальні стандарти, гарантії та нормативи: сутнісно-проблемні аспекти. / Г. С. Лопушняк // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. 2014. №2. С.491-499. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stvttp_2014_2_74
26. Мних М.В. Соціальна політика нашої держави в умовах асоційованого членства України в ЄС. Український соціум. 2015. № 3 (54). С.114-124.
27. Макаренко А., Нікулін А. Оцінка реформування єдиного соціального внеску в Україні / А.Макаренко, А.Нікулін А// Економіка та держава. 2017. № 1. С. 15-18.
28. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/labour/ salary/min/>
29. Моторнюк У.І. Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави / У.І.Моторнюк // Економіка та держава. 2016. № 12. С.23-26. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2016/7.pdf
30. Мохова Ю., Писаренко Н. Стан та перспективи розвитку системи пенсійного забезпечення в Україні / Ю.Мохова, Н.Писаренко // Молодий вчений. 2018. № 1 (53). С. 468-472.
31. Мякушко Н. Соціальна політика в умовах глобалізації: регіональний та національний досвід. URL: [http://www.vmurol.com.ua/ upload/publikatsii/nauka/Socpolitika_v_umovah_globalizaciyi.pdf](http://www.vmurol.com.ua/upload/publikatsii/nauka/Socpolitika_v_umovah_globalizaciyi.pdf)

32. Про прожитковий мінімум. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
33. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії : закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III в редакції від 10.06.2018 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>.
34. Про соціальні послуги. Закон України (Відомості Верховної Ради. 2019. №18. ст. 73. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671\\$19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671$19#Text)
35. Про Глобальні цілі. URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili>
36. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 675 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-2014%D0%BF#Text>.
37. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 р. № 2168 VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>.
38. Романовська Ю.А., Давидюк А.О. Фінансування соціальних послуг в Україні/ Ю.А.Романовська, А.О. Давидюк // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2020. Вип. 46. С. 76-85.
39. Романовська Ю.А., Страпачук Л.В., Макаренко М.А. Державна соціальна політика в Україні / Ю. А. Романовська, Л. В. Страпачук, М. А. Макаренко//
40. Економіка та держава. 2022. № 2. С.129-133.
41. Романовська Ю. Фінансова забезпеченість пенсійного фонду України / Ю. Романовська // Вісник КНТЕУ. 2020. № 4. С. 135-146.
42. Соціальна політика / за заг. ред. В.М. Пічі та Я.Б. Турчин. Львів : Новий світ, 2018. 318 с.
43. Статистичний щорічник України за 2021 рік України. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2021.pdf
44. Стратегія «Європа-2020» / Євробюлетень. 2010. № 4. С. 16

45. Соціальне страхування : підручник / за ред. О. Кириленко та В. Толуб'яка. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2016. 516 с.
46. Слободян І. Ю., Судак І. М. Міжнародний досвід реалізації соціальної політики держави / І.Ю.Слободян І. Ю., І.М. Судак // Нове українське право. Вип. 3. 2021.С.332-337
47. Харченко Т.О., Бондаренко С.М. Місцеве самоврядування: європейський досвід реформування / Т.О.Харченко, С.М.Бондаренко // Ефективна економіка. 2017. №3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>
48. Чорна Л.О., Кудлаєнко С.В. Соціальна політика України: Особливості та напрями розвитку / Л. О. Чорна, С. В. Кудлаєнко // Агросвіт. 2018. №18. С.16-20.
49. Шульц С., Джаман М., Луцків О. Інноваційні підходи до реалізації державної регіональної політики. / С. Шульц, М.Джаман, О.Луцків // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2018. Вип. 5.